

**UCHWAŁA NR XXXV/405/17
RADY MIEJSKIEJ W TRZEBNICY**

z dnia 28 grudnia 2017 r.

**w sprawie przyjęcia "Gminnego programu wspierania osób niepełnosprawnych, niesamodzielnych
oraz w podeszłym wieku na lata 2018-2022"**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 1875 z późn. zm.) w związku z art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 1769 z późn. zm.) Rada Miejska w Trzebnicy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się lokalny program osłonowy pod nazwą "Gminny program wspierania osób niepełnosprawnych, niesamodzielnych oraz w podeszłym wieku na lata 2018-2022", stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Trzebnica.

§ 3. Uchwała wchodzi z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Trzebnicy

Mateusz Stanisław

Załącznik do Uchwały Nr XXXV/405/17

Rady Miejskiej w Trzebnicy

z dnia 28 grudnia 2017 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, NIESAMODZIELNYCH
ORAZ W PODESZŁYM WIEKU
NA LATA 2018-2022**

Trzebnica, 2017 rok

Spis treści

1. UWARUNKOWANIA PRAWNE
2. CZĘŚĆ PROGRAMOWA
 2. 1. CEL GŁÓWNY
 2. 1.1. CELE SZCZEGÓŁOWE
 2. 2. ADRESACI PROGRAMU
 2. 3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE
 2. 4. REALIZACJA PROGRAMU
 2. 5. FORMY UDZIELANIA POMOCY
 2. 6. ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU
 2. 7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
 2. 8. MONITORING

WPROWADZENIE

„Gminny program wspierania osób niepełnosprawnych, niesamodzielnych oraz w podeszłym wieku na lata 2018-2022” został opracowany w oparciu o art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 1769 z późn. zm.). Założeniem Programu jest podjęcie takich działań, które będą zmierzać do skutecznej edukacji i wspierania w zakresie potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych i starszych, oraz integracji tych osób ze społecznością lokalną. Program jest dokumentem dalekosiężnym, a jego założeniem jest określenie kierunków działań gminy Trzebnica w aspekcie szeroko pojmowanej problematyki osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Program wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie osób niepełnosprawnych, niesamodzielnych oraz w podeszłym wieku. Realizowane w ramach Programu zadania pozwolą na podejmowanie przeróżnych działań i inicjatyw w różnych dziedzinach życia społecznego i indywidualnego. Program będzie realizowany we współpracy z instytucjami samorządowymi, rządowymi oraz partnerami społecznymi.

Gmina Trzebnica poprzez swoje jednostki organizacyjne koordynuje działania dążące do osiągnięcia założeń niniejszego Programu. Te zorganizowane, kompleksowe działania władz publicznych oraz innych podmiotów, winny służyć kształtowaniu, poprawie oraz ochronie warunków i jakości życia oraz wzrostu status społecznego osób niepełnosprawnych, niesamodzielnych i starszych, jak również umożliwić tym osobom dostępu do niezbędnych świadczeń i usług zdrowotno-socjalnych oraz rozwiązań technologiczno-organizacyjnych lub zwiększających szansę funkcjonowania oraz udziału w życiu społecznym.

Wsparcie i wyrównywanie szans we wszystkich aspektach życia społecznego zachodzi w różnej formie, adekwatnie do istniejących potrzeb osoby niepełnosprawnej, niesamodzielnej, starszej i jej rodziny. Niezwykle istotnym jest to, żeby osoby niepełnosprawne, niesamodzielne i starsze oraz ich bliscy mieli świadomość, że nie są osamotnieni w problemach, które ich dotyczą, że funkcjonują instytucje, z których pomocy i wsparcia w każdej chwili mogą skorzystać.

1. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Zadania przyjęte do realizacji, w ramach niniejszego Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.);
- Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997r. – Karta Praw Osób Niepełnosprawnych (M.P. z 1997 r. Nr 50 poz. 475);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 1769 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 2198 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 1875 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. 2016 r., poz. 1817 z późn. zm.).

Gminny program wspierania osób niepełnosprawnych, niesamodzielnych oraz w podeszłym wieku na lata 2018-2022 wyznacza priorytety i cele do realizacji oraz wskazuje na przebieg procesu monitorowania programu.

2. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

2.1.CEL GŁÓWNY

Poprawa jakości życia osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych, mieszkających na terenie gminy Trzebnica, poprzez wspieranie zdolności do funkcjonowania w środowisku domowym oraz zapewnienie tym osobom dostępu do odpowiednich form wsparcia.

2.1.1.CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Wzmocnienie funkcji opiekuńczej rodziny oraz wspieranie w pokonywaniu trudności życiowych.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa.
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
4. Edukacja instytucji oraz społeczności lokalnej w zakresie niepełnosprawności i potrzeb osób w podeszłym wieku.
5. Kształtowanie postawy solidarności.
6. Współpraca międzypokoleniowa.
7. Promocja działań skierowanych do osób starszych, niepełnosprawnych i niesamodzielnych.
8. Rozwijanie infrastruktury systemu pomocy i wsparcia.

2.2.ADRESACI PROGRAMU

1. Osoby w podeszłym wieku, osoby niepełnosprawne oraz niesamodzielne mieszkające na terenie Gminy Trzebnica, które wymagają wsparcia w życiu codziennym ze względu na swój wiek albo niepełnosprawność.
2. Rodziny osób w podeszłym wieku, osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych.
3. Jednostki organizacyjne Gminy Trzebnica.
4. Instytucje i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, niesamodzielnych oraz osób starszych.
5. Wolontariusze.

2.3.ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Cele i zadania Programu powinny być realizowane przez instytucje o zasięgu gminnym i powiatowym, do których zadań należy praca z osobami w podeszłym wieku, niepełnosprawnymi i niesamodzielnymi oraz organizacje pozarządowe i inne podmioty, w szczególności realizujące zadania na zlecenie Gminy Trzebnica.

Podmioty oferujące wsparcie i pomoc osobom niepełnosprawnym, niesamodzielnym i osób w podeszłym wieku na terenie Gminy Trzebnica to w szczególności:

1. Urząd Miejski,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebnicy,
3. Gminne Centrum Medyczne Trzebnica-Zdrój,
4. Gminne Centrum Kultury i Sportu w Trzebnicy,
5. szkoły podstawowe,
6. przedszkola i żłobki,
7. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
8. organizacje pozarządowe,
9. placówki prowadzące działalność leczniczą.

2.4.REALIZACJA PROGRAMU

1. Program realizowany będzie na terenie gminy Trzebnica w latach 2018 – 2022.

2. Działania mające na celu realizację założeń programu są koordynowane, organizowane i inicjowane w ramach Programu przez Gminę Trzebnica poprzez:

- diagnozowanie potrzeb i problemów w zakresie realizacji Programu,
- kwalifikowanie do różnych potrzeb pomocy i wsparcia,
- promocja Programu wśród mieszkańców Gminy Trzebnica,
- udzielanie niezbędnej pomocy beneficjentom w trakcie realizacji Programu.

3. Program ma charakter otwarty i może być aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb. W lokalnym systemie działań w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym, niesamodzielnym i w podeszłym wieku uwzględniono uczestnictwo różnych podmiotów i instytucji działających na terenie Gminy.

2.5.FORMY UDZIELANIA POMOCY

Cele programu realizowane są poprzez następujące działania:

1. edukację i aktywizację społeczną beneficjentów Programu,
2. prowadzenie programów prozdrowotnych: profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących zmniejszenia ryzyka wystąpienia chorób lub zdarzeń prowadzących do niepełnosprawności,
3. wsparcie rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, niesamodzielnymi i w podeszłym wieku,
4. zapewnienie dostępu do poradnictwa rodzinnego, prawnego i psychologicznego,
5. wykorzystanie pracy socjalnej w zakresie pomocy osobom w podeszłym wieku, niepełnosprawnym i niesamodzielnym,
6. świadczenie usług opiekuńczych oraz wypracowanie standardów ich realizacji,
7. wspieranie dziennego domu pobytu Senior-Wigor oraz utrzymanie w nim właściwego standardu opieki,
8. wspieranie organizacji i podmiotów działających na rzecz beneficjentów Programu,
9. organizowanie imprez kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych i turystycznych, o charakterze integracyjnym dla osób niepełnosprawnych, niesamodzielnymi i w podeszłym wieku,
10. popularyzowanie wśród osób niepełnosprawnych, niesamodzielnymi i w podeszłym wieku form aktywnego spędzania czasu wolnego poprzez organizowanie akcji promocyjnych,
11. aktywizowanie osób niepełnosprawnych, niesamodzielnymi i w podeszłym wieku lub ich przedstawicieli do brania czynnego udziału w działaniach podejmowanych na ich rzecz np. opiniowanie, tworzenie programów i projektów,
12. rozwój wolontariatu działającego na rzecz osób niepełnosprawnych, niesamodzielnymi i w podeszłym wieku,
13. wydzielanie i oznakowanie miejsc postoju dla uprawnionych osób niepełnosprawnych na parkingach i przy budynkach użyteczności publicznej,
14. likwidacja barier w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnych i w podeszłym wieku poruszania się i komunikowania.
15. współpraca w zakresie zapewnienia osobom niepełnosprawnych, niesamodzielnymi i w podeszłym wieku szerszego dostępu do informacji o możliwościach wsparcia poprzez wykorzystanie oraz upowszechnianie różnorodnych form przekazu, a także wspieranie wydawnictw o charakterze informacyjnym i edukacyjnym dotyczących różnych aspektów życia społecznego osób niepełnosprawnych, niesamodzielnymi i w podeszłym wieku.

2.6.ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Dzięki współpracy instytucji i organizacji zostaną stworzone odpowiednie warunki i możliwości, w wyniku których przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- wzrost wiedzy z zakresu potrzeb osób niepełnosprawnych, niesamodzielnymi oraz osób w podeszłym wieku,

·większa otwartość na problemy wynikające z wykluczenia społecznego i upowszechnienie rozwiązań służących integracji społecznej oraz wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych, niesamodzielnich o raz w podeszłym wieku,

·wzrost poziomu integracji osób niepełnosprawnych, niesamodzielnich o raz w podeszłym wieku ze środowiskiem lokalnym,

·poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych, niesamodzielnich o raz w podeszłym wieku,

·rozwój efektywnej współpracy z instytucjami realizującymi program wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz niesamodzielnich oraz zwiększenie oferty tych podmiotów,

·poprawa aktywności społecznej osób niepełnosprawnych, niesamodzielnich oraz w podeszłym wieku.

2.7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania Gminny program wspierania osób niepełnosprawnych, niesamodzielnich oraz w podeszłym wieku są:

- budżet państwa;
- budżet gminy;
- środki pozabudżetowe pozyskane z innych źródeł.

2.8. MONITORING

„Gminny program wspierania osób niepełnosprawnych, niesamodzielnich oraz w podeszłym wieku na lata 2018-2022” jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie realizowany przy współpracy lokalnego samorządu, instytucji i organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów zajmujących się sprawami osób niepełnosprawnych, niesamodzielnich i w podeszłym wieku. Stanowi on dokument wyznaczający cele i zadania, w związku z tym wymaga oceny i weryfikacji efektywności podejmowanych zadań. Monitoring Programu będzie polegał na corocznym gromadzeniu i analizowaniu informacji o stanie jego realizacji. Zebrane dane pozwolą na kontrolę postępu realizacji poszczególnych zadań oraz podjęcie działań korygujących. Głównymi obszarami monitorowania Programu będą wyznaczone zadania, zgodnie z przyjętymi celami. Ewaluacja programu następuje w cyklu rocznym, w terminie do 31 marca roku kalendarzowego następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie będzie przedkładane Radzie Gminy. Do oceny realizacji Programu stosowane będą następujące mierniki ilościowe:

1. liczba godzin usług opiekuńczych świadczonych w danym roku,
2. liczba beneficjentów korzystających z programów prozdrowotnych: profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących zmniejszenia ryzyka wystąpienia chorób lub zdarzeń prowadzących do niepełnosprawności,
3. liczba uczestników imprez kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych i turystycznych, o charakterze integracyjnym dla osób niepełnosprawnych, niesamodzielnich i w podeszłym wieku,
4. ilość inicjatyw wspieranych i realizowanych przez organizacje i podmioty działające na rzecz beneficjentów Programu,
5. liczba wydzielonych i oznakowanych miejsc postoju dla uprawnionych osób niepełnosprawnych na parkingach i przy budynkach użyteczności publicznej,
6. liczba działań likwidujących bariery w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnych i w podeszłym wieku poruszania się i komunikowania.

UZASADNIENIE

Zmiany demograficzne, jakie nastąpiły w ostatnim półwieczu wpływają na demograficzne starzenie się społeczeństwa wyrażające się we wzroście odsetka osób w wieku 65 lat i więcej. Do głównych przyczyn zwiększania się udziału ludzi starszych w ogólnej liczbie ludności należą spadek liczby urodzeń oraz wydłużenie przeciętnego czasu trwania życia. W świetle prognoz proces starzenia się ludności będzie postępował. Towarzyszyć mu będą niekorzystne zmiany proporcji pomiędzy ludnością w wieku aktywności zawodowej, a ludnością w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, niosąc konsekwencje ekonomiczne i społeczne w wielu dziedzinach życia, /ubezpieczenia społeczne, służba zdrowia, pomoc i opieka społeczna/, stanowiąc poważne wyzwania również dla lokalnej polityki społecznej. Konsekwencją procesu starzenia się społeczeństwa będzie wzrost potrzeb w zakresie szeroko rozumianej ochrony zdrowia i pomocy społecznej nad osobami starszymi /usługi opiekuńcze, domy pomocy społecznej, zakłady opiekuńczo–lecnicze inne formy opieki/. Nieuchronny proces starzenia się ludności wymaga budowy nowoczesnego systemu pomocy w obszarze lokalnej polityki społecznej gminy.

Art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym zastrzega do wyłącznej właściwości rady gminy stanowienie w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady gminy.

Art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej stanowi, że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

W ramach realizacji zadania proponuje się, osoby w podeszłym wieku, niepełnosprawne oraz niesamodzielne miały możliwość korzystania z usług opiekuńczych przyznawanych zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, a także mogły korzystać ze wsparcia wolontariuszy. Ponadto tworząc Program dedykowany konkretnej grupie społecznej można w dogodnej dla nich formie i czasie dbać o ich aktywizację oraz o zagospodarowanie czasu wolnego, a także umożliwić im uczestniczenie w zajęciach proponowanych np. przez dzienny dom pobytu działający w Trzebnicy.

W związku z powyższym gmina powinna inicjować i wprowadzać nowe rozwiązania i formy sprawowania opieki nad osobami starszymi, sprawowania opieki sąsiedzkiej i innej nad osobami niespokrewnionymi, również w wymiarze wymienności, wzajemności form świadczeń, oraz do stymulowania, zwiększenia zakresu i udziału społecznych lub obywatelskich inicjatyw opieki i wsparcia osób starszych.

Program jest wyrazem woli Gminy Trzebnica w zakresie dbania o poprawę jakości życia osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych.